

11. SINIF TARİH DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · ÖĞRENCİ KÂĞIDI

Senaryo 3 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

ADI SOYADI

SINIFI / NO

PUAN

Açıklama: Bu sınav 7 sorudan oluşmaktadır. Süre 40 dakikadır. Her sorunun puanı yanında yazılıdır. Cevaplarınızı ilgili alana, işlemlerinizi ve gerekçelerinizi göstererek yazınız.

- TAR.11.1.1 Osmanlı Devleti'nin 1683-1789 yılları arasındaki siyasi ve askerî mücadelelerini sonuçları açısından değerlendirebilme
- TAR.11.1.2 Lale Devri'nde Osmanlı devlet ve toplum hayatında meydana gelen değişimi tarihsel bağlamı içerisinde yorumlayabilme
- TAR.11.1.3 1755 Lizbon ve 1766 İstanbul depremlerini ortaya çıkardığı etkiler bakımından karşılaştırabilme

1.

15 puan

1711'de Prut kıyısında Rus ordusu ve Çar I. Petro, Osmanlı ordusu tarafından kuşatılmıştır. Yapılan Prut Antlaşması ile Azak, Osmanlı Devleti'ne geri verilmiştir. Bu antlaşma hakkında iki tarihçinin (kurgusal) görüşleri şöyledir:

Tarihçi A: "Prut, Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya karşı kazandığı önemli bir başarıdır."

Tarihçi B: "Prut'ta büyük bir fırsat kaçırılmıştır."

a) Tarihçi A'nın görüşünü destekleyen bir kanıt yazınız.

(3 p)

b) Tarihçi B'nin görüşünü sonraki Osmanlı-Rus ilişkileriyle gerekçelendiriniz.

(5 p)

c) Prut Antlaşması'nın sonuçlarını kısa vade ve uzun vade bakımından değerlendirerek hangi görüşe daha yakın olduğunuzu açıklayınız.

(7 p)

2.

15 puan

Aşağıda 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nı sona erdiren antlaşmanın bazı maddeleri sadeleştirilerek verilmiştir.

Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) · Bazı maddeler (sadeleştirilmiştir)

I. Kırım bağımsız olacak; Osmanlı padişahı, halife sıfatıyla Kırım Müslümanlarının dinî lideri sayılacak.

II. Rusya, İstanbul'da bir Ortodoks kilisesi yapabilecek ve Osmanlı ülkesindeki Ortodokslarla ilgili konularda girişimde bulunabilecek.

III. Rus ticaret gemileri Boğazlardan geçebilecek; Rusya istediği yerlerde konsolosluk açabilecek.

IV. Osmanlı Devleti, Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecek.

a) Hangi maddenin Rusya'ya, Osmanlı Devleti'nin kendi tebaası üzerinden iç işlerine karışma fırsatı verdiğini belirleyip gerekçesini açıklayınız. (6 p)

b) Kırım 1783'te Rusya topraklarına katılmıştır. Buna göre I. maddenin uzun vadeli sonucunu değerlendiriniz. (7 p)

c) IV. maddenin Osmanlı maliyesi açısından önemini yazınız. (2 p)

3.

15 puan

1727'de İbrahim Müteferrika ve Said Efendi'ye matbaa kurma izni verildi. İzinde dinî kitapların basılmaması şartı vardı. Basımevinde sözlük, tarih ve coğrafya gibi alanlarda kitaplar basıldı.

a) Dinî kitapların basılmasına izin verilmemesini dönemin toplumsal koşullarıyla yorumlayınız. (8 p)

b) Hilal, "Matbaanın kurulması, Lale Devri'nin yalnızca bir eğlence dönemi olmadığını gösterir." (7 p) diyor. Bu görüşü matbaa dışında bir başka yenilikle destekleyerek yorumlayınız.

4.

15 puan

Lale Devri hakkında iki tarihçinin (kurgusal) görüşleri şöyledir:

Tarihçi A: “Lale Devri, devlet adamlarının zevk ve eğlenceye daldığı bir israf dönemidir.”

Tarihçi B: “Lale Devri, Osmanlı Devleti’nin Batı’yı tanımaya ve ondan yararlanmaya yöneldiği ilk dönemdir.”

a) Tarihçi A’nın görüşünü destekleyen bir kanıt yazınız.

(3 p)

b) Tarihçi B’nin görüşünü destekleyen iki kanıt yazınız.

(4 p)

c) Lale Devri’ni tarihsel bağlamı içinde değerlendirerek iki görüşü birlikte yorumlayınız.

(8 p)

5.

10 puan

Zeynep’in hazırladığı bilgi kartları:

Lizbon: Deprem sonrası yeniden yapım Pombal Markisi’nin önderliğinde yürütüldü. Yıkılan şehir merkezi geniş ve düz caddelerle planlı biçimde yeniden kuruldu. Binalarda “gaiola” adı verilen, duvarların içine yerleştirilen ahşap iskelet tekniği kullanıldı.

İstanbul: III. Mustafa döneminde hasar gören cami, saray, sur ve çarşılar onarıldı. Büyük ölçüde yıkılan Fatih Camii yeniden yapıldı.

a) Gaiola tekniğinin hangi amaçla kullanıldığını açıklayınız.

(4 p)

b) İki şehirde deprem sonrasında yapılan yeniden yapım çalışmalarını bir benzerlik ve bir farklılık yönünden karşılaştırınız.

(6 p)

6.

15 puan

Kaynak 1 (Lizbon): Deprem, dünyanın “mümkün olan en iyi biçimde” düzenlendiği yönündeki iyimser görüşü Avrupa’da tartışmaya açtı. Voltaire bu iyimserliği bir şiirinde ve “Candide” adlı eserinde eleştirdi. Rousseau ise yıkımın büyüklüğünde insanların sık ve çok katlı binalarda toplanmasının da payı olduğunu savundu.

Kaynak 2 (İstanbul, kurgusal bir kâtibin notu): “Depremden sonra padişah, yıkılan yapıların onarımı için hazineden ve vakıflardan para ayrılmasını emretti. Mimarlar hasarlı yapıları tek tek inceledi.”

a) Kaynak 1’e göre Lizbon depreminin Avrupa düşünce hayatına etkisini açıklayınız. (8 p)

b) İki kaynaktan yararlanarak depremlerin etkilerini düşünce ve uygulama alanları bakımından karşılaştırınız. (7 p)

7.

15 puan

Ömer, iki depremin etkilerini karşılaştırmak için aşağıdaki şemayı hazırlamış, ortak alanı boş bırakmıştır.

a) Şemadaki ortak alana yazılabilecek iki etki yazınız. (4 p)

b) Aybüke, “Bu iki deprem yalnızca yıkım getirmiştir.” diyor. Bu yargıyı iki depremden birer örnek vererek değerlendiriniz. (11 p)